

Så vill Socialstyrelsen klara "den gyllene halvtimmen"

15 baser för ambulanshelikoptrar ska öka överlevnaden vid olyckor

För att öka överlevnaden vid olyckor föreslår Socialstyrelsen regeringen att införa ett sammanhållet system för ambulanshelikoptrar. Systemet bör bestå av 15 helikopterbaser över hela landet med sjukvårdsregionerna som huvudmän.

Socialstyrelsen motiverar sitt förslag med att ett sådant system skulle medföra att man når 97,5 procent av befolkningen inom 35 minuter efter ett larm. Och tiden är viktig menar överdirektör Nina Rehnqvist och säger:

– Man talar om den gyllene timmen eller till och med halvtimmen. Exempelvis visar studier i USA att om en svårt skadad person kan få hjälp genast efter en trafikolycka är sannolikheten för överlevnad 96 procent. Efter en timme är överlevnaden bara 20 procent.

Spridda över hela landet

För att nå 97,5 procent av befolkningen på mindre än 35 minuter krävs 15 helikopterbaser över hela landet. De ska placeras vid läns- eller regionsjukhus.

Bemanningen på helikoptrarna bör vara minimum två piloter, för att de ska kunna flyga dygnet runt och i dålig sikt, en specialistutbildad anestesijuksköterska samt en ambulanssjukvårdare. Om det behövs används en läkare i stället för sjukvårdaren. Enligt förslaget

Socialstyrelsen vill införa femton baser för ambulanshelikoptrar. Systemet finns redan i exempelvis Norge och Tyskland, berättar överdirektör Nina Rehnqvist.

bör helikoptrarna placeras på de här platserna:

Luleå, Umeå, Gällivare/Malmberget, Östersund, Sundsvall, Falun, Västerås, Karlstad, Stockholm, Linköping, Jönköping, Visby, Göteborg, Växjö och Malmö.

Tanken är att sjukvårdsregionerna ska organisera verksamheten.

Vill ha enhet för samverkan

På riksnivå vill man ha en enhet för samverkan. Detta för att garantera att alla patienter kan nås, för gemensamma tekniska system och gemensam utrustning.

Det bör också finnas bindande överenskommelser om samarbete. Händer det en stor katastrof ska det finnas möjligheter att dirigera flera helikoptrar till katastrofplatsen.

Kostnaderna för systemet med heli-

koptrarna beräknar Socialstyrelsen till mellan 250 och 300 miljoner kronor per år. Man bedömer att det behövs en betydande statlig satsning om förslaget ska kunna genomföras inom tre till fem år.

»Ger ökad trygghet och färre dödsfall i trafiken»

Socialstyrelsen anger flera skäl till att staten ska gå in med pengar:

- Det ökar människors trygghet och möjligheterna till vård på lika villkor.

- Antalet dödade skulle minska i trafiken – och det skulle ske till en lägre kostnad än för de flesta andra investeringarna i trafiksäkerhetsåtgärder.

- Det skulle öka beredskapen vid katastrofer och krig.

- Staten skulle få möjlighet att påverka planeringen och genomförandet av det nya systemet.

Tom Ahlgren

Nej, läkarstuderande får inte dispens att arbeta som sjuksköterskor i sommar. Orsaken är i första hand att det handlar om två helt olika yrken.

Det beskedet ger överdirektör Nina Rehnqvist vid Socialstyrelsen.

Bakgrunden är ett förslag från Medicine studerande förbunds Jonas Andersson och Wilhelm Wallquist (vi berättade om det i Läkartidningen nr 18).

De hävdade att efter sju terminer har läkarstuderanter tillräcklig kompetens för att vikariera som sjuksköterskor och därmed hjälpa till att råda bot på den sköterskebrist som hotar på fle-

Ingen dispens för läkarstuderanter att vikariera som sjuksköterskor

ra håll i sommar och som kan leda till att många avdelningar måste stängas.

Nina Rehnqvist säger att visst kan det bli svårt för huvudmännen att fylla behovet av sjuksköterskor i sommar. Men läkarna har ett helt annat yrke än sjuksköterskorna och det går inte att överföra kunskaperna från det ena till det andra.

Hon anser att det finns andra sätt att lösa sköterskebristen i sommar – utan att man behöver stänga avdelningar på sjukhusen:

Först bör landstingen göra allt de

kan för att få tag på utbildade sjuksköterskor.

Dessutom kan man begära dispens för sjuksköterskestuderande som bara har en termins studier kvar så de kan rycka in på sjukskötersketjänster.

Genom delegation kan man också låta erfarna undersköterskor ta över en del av arbetsuppgifterna som ligger på sjuksköterskor.

– De här möjligheterna att lösa sköterskebristen är långt ifrån uttömda, hävdar Nina Rehnqvist.

Tom Ahlgren